

Katolsk bildning och kultur

Frimodigt ta del av samtalen

Foto: Sune Fahlgren

Maj är en hektisk månad i Kyrkosverige – och därmed för p. Fredrik Emanuelsson. Sedan 2003 är han handläggare för ekumeniska frågor i stiftet. Vi möts först på Sveriges Kristna Råds och Svenska Missionsrådets gemensamma årsmöte i Södertälje, och senare samma vecka på Bildas förbundsstämma i Uppsala. Men tillfälle till något längre samtal blir det inte. Det får vi ta på telefon någon vecka senare. Med vårvindarna sprakande i luren berättar p. Fredrik om sitt nya uppdrag som studieprefekt. P. Fredrik Emanuelsson har just tagit över efter f. Ingvar Fogelqvist och håller på att sätta sig in i och forma sin tanke med uppdraget. Han tillhör Oblatmissionärerna, en tvåhundra år gammal missionärskongregation med sina rötter i Sydfrankrike, som inriktat sitt arbete mot grupper som kyrkan annars har haft svårt att nå. – Jag har arbetat en hel del med utbildningsfrågor på europeisk nivå inom min orden, vilket gett mig ut-

P. Fredrik Emanuelsson är nytillträdd studieprefekt för utbildning i Stockholms katolska stift. Tyngdpunkten i uppdraget ligger på samordning och utveckling av utbildning och fortbildning av präster och ständiga diakoner. Men han har också ambitioner när det gäller utbildning av lekfolket.

– Att vara katolik i Sverige är speciellt, säger han. Inte minst är samverkan mellan präster och lekfolk lite annorlunda här. Det är en utmaning för de lokala församlingarna. Kyrkan ska vara synlig i samhället både som präster och lekfolk.

I sitt arbete hoppas han på ett nära samarbete med Studieförbundet Bilda.

blick och en viss kompetens. Som handläggare för ekumenik har jag också arbetat mycket med bildningsfrågor. Men jag tror att den största och viktigaste anledningen till att jag fått detta uppdrag är att det ligger mig personligen nära om hjärtat, säger han.

Kyrkans synlighet

Uppdraget som studieprefekt handlar om att samordna de många resurser för utbildning och fortbildning som finns i stiftet och fokus i arbetet är präst- och diakonutbildningen. Men p. Fredrik har också en vidare ambition.

– Min önskan är att också kunna arbeta inom området bildning för lekfolket. Alltså med bildning i ett större sammanhang. Vi behöver tillsammans fundera över frågan vad det innebär att vara katolskt kristen i Sverige idag.

Utifrån svenska förhållande är det särskilt viktigt att betona att kyrkans synlighet vilar både på prästen och

Att dela Hans liv

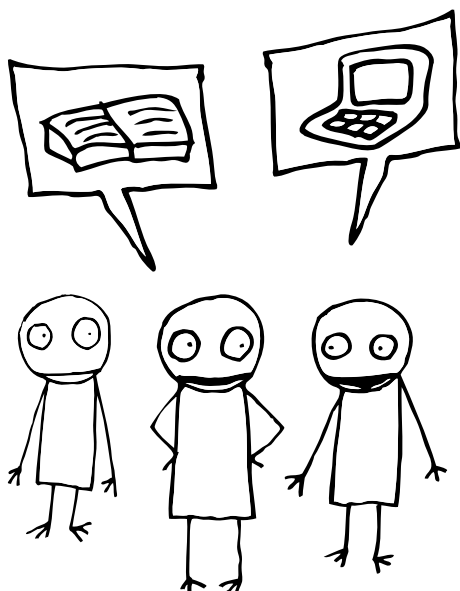
Inför Fastan tog Bilda, Veritas och Evangelisationsutskottet fram meditations- och studiematerialet *Ett heligt folk*. I höst kommer uppföljaren *Att dela Hans liv*. Precis som *Ett heligt folk* består *Att dela Hans liv* av dagliga meditationer och underlag för gruppreflekationer för den 28–33 söndagen, det vill säga oktober till november. Temat är Eukaristin. Ett utmärkt material för en studiecirkel i församlingen!

Gå en ledarutbildning i höst

Från norr till söder – och även på nätet – arrangeras det grundläggande ledarutbildningar för ledare inom den katolska kyrkan i höst. Bildas ledarutvecklingsprogram *Lära för att leda* är öppet för alla som är eller vill bli ledare för en studiecirkel som rapporteras till Bilda. Genom dessa utbildningar får du en möjlighet att växa som ledare i allmänhet och särskilt som ledare i kyrkan och inom specifika ämnen. På www.bilda.nu hittar du en uppdaterad lista över utbildningstillfällena i höst.

Forts på sid 2

Katolsk bildning och kultur är ett nyhetsbrev från Bilda där vi berättar om hur samarbetet mellan Stockholms katolska stift och Studieförbundet Bilda utvecklas över landet. Nästa nummer planeras komma ut i november 2010. Vill du försäkra dig om att få det kan du mejla till katolskbildning@bilda.nu.

Bilda online

– folkbildning när du själv vill

Bilda online är Studieförbundet Bildas webbplattform där du kan delta i, eller skapa egna, studiecirklar och nätverk. Du får möjlighet att umgås i samtalsrum och träffa likasinnade, eller inspirerande oliktankare. Bilda online är en digital mötesplats där du kan dela tankar, dokument, bilder och filmer.

– Vi skapade Bilda online för att tillgängliggöra folkbildningen lite mer, säger Tobias Johansson, webbredaktör på Bilda. Det ska inte vara ett hinder att alla inte kan ses en tisdag vid den och den tiden, i en lokal någonstans. Med en digital mötesplats, med ett enkelt gränssnitt, skapar vi ökade möjligheter för människor att mötas. Kanske får vi också till oväntade möten, som man annars inte skulle få vara med om.

För katoliker kan Bilda online vara en möjlighet att lättare få kontakt med andra katoliker, exempelvis i glesbygd där det är stora avstånd. Det går också att lägga ut trevare och söka människor som är intresserade av ungefär samma saker.

Bengt Almstedt, samordnare för Katolsk bildning och kultur i Bilda:

– Här finns en möjlighet att studera tillsammans – vad som helst. Varför inte läsa till exempel någon av klassikerna som *Les Misérables* med fokus på de katolska aspekterna? Eller en känd teolog, en filosof, ett kyrkligt dokument, eller studera liturgin tillsammans? Eller varför inte latin?

Adressen är www.bilda.nu/online. Att registrera sig, få ett lösenord, och börja använda webbplatsen tar inte mer än några minuter.

Frimodigt ta del av samtalet

Charles Câmara, Sune Fahlgren, Bengt Almstedt och p. Fredrik Emanuelsson i Jerusalem.

Forts från sid 1

lekfolket i församlingen, förklarar p. Fredrik. För att det gedigna samarbete som det förutsätter ska fungera är utbildning viktig. Både för prästerna, av vilka många har utländsk bakgrund, och lekfolket.

– Jag vill se ett bildningsarbete som bidrar till samförståndet mellan präster och lekfolk, så att vi utåt med en större frimodighet kan ta del av utvecklingen av samhället som vi på så sätt är med och formar, men som självklart också formar oss.

Ta del av samtalet

Genom kunskap om vem man själv är, så kan man också hitta sätt och våga samarbeta med andra. Det handlar om att engagera sig i sammanhang där katolska kyrkan behöver synas och höras. För p. Fredrik handlar det inte minst om att bidra till det som brukar kallas ”integration”, även om det kan vara ett problematiskt begrepp.

– Det handlar om att hjälpa de flyktingar och invandrare som finns här, men också bidra till en större förståelse för hur processen i samhället ser ut. Jag tror att vi har mycket att tillföra det samtalet, utifrån våra erfarenheter av att vara en mångfald, och då inte bara etniskt.

Mångfalds- och människosynsfrågor är områden där han menar att den katolska rösten är viktig.

– Ibland kan vi fastna i en onödig polemik och hamna i försvarsställning. Men har vi tillräckligt med kunskap om oss själva och det svenska samhället så kan vi lägga oss i samtalet på ett redligt och sunt sätt.

Kyrka i öst och väst

Så vad hoppas då p. Fredrik av samarbetet med Bilda?

– Nu när vi blivit medlemmar på riktigt så blir Bilda en mycket intressant samarbetspart, men också ett viktigt forum. Tillsammans med Bilda har vi möjlighet att forma cirklar och utbildningar på olika nivåer i församlingarna och stiftet, där har Bilda en stor kompetens som jag hoppas vi får tillgång till.

När jag ber honom om något konkret exempel, lyfter han fram den resurs som Bildas studiecenter i Jerusalem utgör.

– Jag hoppas på ett direkt samarbete med studiecentret. Genom det har vi möjlighet att lära oss mer om den stora gåva som de orientaliska katolska kyrkorna utgör. Vi är ju nästan som två olika världar, samtidigt som vi alla är katoliker.

Det finns redan planer på ett studieprogram där en resa till Jerusalem och besök i de orientaliska kyrkornas hemmiljö ingår som en del.

– Det ger oss en möjlighet att lära känna varandra och öka förståelsen vad det innebär att vara kyrka i öst och väst.

P. Fredrik tror också att Bilda blir ett viktigt forum för mötet med andra kristna kyrkor i Sverige.

– Vi har ingen ekumenisk agenda i Bilda, men det är ett naturligt forum för samverkan inom utbildning och bildning, där vi kan lära känna varandra. Studieförbundet är ett naturligt sammanhang att umgås, samtala och lära sig om varandra.

Magnus Nordqvist

Biskop Anders Arborelius och Bildas förbundsordförande Erik Amnå.

Tillsammans för ett samhälle där ingen är utanför

På Bildas förbundsstämma i Uppsala sista helgen i maj hälsades Stockholms katolska stift välkommen som ny medlemsorganisation. Förbundsordföranden Erik Amnå försökte i sitt inledningstal sammanfatta syftet med den halva miljon studiecirkel som årligen äger rum i Bildas regi.

- Vi har inte gått i mål förrän vi nått också "glesbygdskillen", sa han.
- Och "förortstjejen", kontrade biskop Anders, som under stämman representerade stiftet.

Bildas förbundsstämma ägde rum i Uppsala Missionskyrka. 67 ombud och förtroendevalda, 63 Bildaanställda och 13 gäster var samlade. Under två dagar behandlades frågor om demokrati och medbestämmande, strategi och riktning för framtiden. Åtta nya medlemsorganisationer hälsades välkomna. Kultur- och Mellanösternstipendium delades ut. Det bjöds också på musik och dans, intressanta utställningar – och en hel rad miniseminarier av vitt skilda slag, som alla på ett eller annat sätt beskrev Bildas bredd.

Som folkbildningsorganisation kan Bilda erbjuda ytor för samverkan och samtal; det märktes inte minst under de bordssamtal som fördes inför riktningsskildringen *Kartan och kompassen*. Med Stockholms katolska stift som ny medlemsorganisation samlas nu tre kyrkofamiljer inom samma organisation, alla med sina särarter och förutsättningar – och med nya behov för Bilda att möta önskemål och krav från sina medlemsorganisationer.

Det samtal som engagerade flest ombud under stämman var den om

att inrätta profilområdet "Kyrka". Viktiga påpekanden höjdes om att det finns en fara i att inte låta de tre kyrkofamiljerna odla sina respektive särarter och ha inflytande över sin egen verksamhetsutveckling. Samtidigt betonades att Bilda kan vara en plattform för kommunikation mellan familjerna, avseende exempelvis gemensamma utbildningsinsatser för ledare och idéutbyte.

Beslutet blev att åtminstone till stämman 2012 behålla de tidigare kyrkliga profilområdena och inrätta ett nytt – Katolsk bildning och kultur.

Biskop Anders Arborelius, Stockholms katolska stift, uppmärksammade i ett tal särskilt att medlemskapet i Bilda är en viktig beröringspunkt mellan kyrka och samhälle i bygandet av det nya Sverige:

– I det nya Sverige behövs en ny svensk identitet där man inte delar upp människor i troende och icke-troende utan där det finns en gemensam mänsklig värdegrund – vi behöver hitta en gemensam värdegrund så att samhället får tillbaka sin själ. Vi ansvarar alla för att ingen hamnar utanför.

Ulrika Erlandsson

Nybliven ledamot i Bildas förbundsstyrelse

Det känns spännande att ha blivit invald i Bildas förbundsstyrelse. Jag har suttit med som adjungerad en period och sett med vilken öppenhet diskussionerna förs. Nu gäller det att ta tillvara den stora möjlighet som Bilda innebär för oss. Min roll är att bygga broar och öppna upp den ömsesidiga förståelsen för varandra. Bilda måste förstå mer av vår katolska, multikulturella särart, samtidigt måste vi från katolskt håll öppna oss mer för vad folkbildning, studiecirkel och blanketter innebär!

Från Bilda har jag på olika nivåer märkt ett varmt välkomnande, man vill verkligen gå oss till mötes... Jag har själv upplevt flera mycket uppskattade kateketkurser i Bildakonsulenters regi. I det pedagogiska arbetet har vi mycket utbyte av det ekumeniska samarbetsklimatet på Bilda. Sedan har man redan anställt tre katoliker, en profilområdesansvarig och två regionala konsulenter. Bilda har levererat mycket trots att rapporteringen inte kommit igång på allvar.

Från katolskt håll har man mycket att vinna på Bildas syn på lärande: att det inte alltid måste vara en expert som har alla svar, utan att det kan växa fram i dialog, i gemensamt lyssnande och delande. Något för föräldragrupper till exempel... Så kan Bilda, som själv står på kristen grund, hjälpa oss att bygga en starkare Kyrka!

Konsulenter

Studieförbundet Bilda bedriver verksamhet över hela landet. Katolsk bildning och kultur har ansvariga konsulenter i alla våra åtta regioner. Är du osäker på vilken region du tillhör kan du titta på bilda.nu/katolsk

Profilsamordnare

Bengt Almstedt
Tel: 08-727 17 48
E-post: bengt.almstedt@bilda.nu

Regionkonsulenter

Bilda Nord – Västerbottens och Norrbottens län

Anna Gradin, Umeå
Telefon: 090-14 20 29
Mobil: 070-606 01 29
E-post: anna.gradin@bilda.nu

Helena Carlsén, Luleå
Telefon: 0920-23 69 43
Mobil: 070-371 67 50
E-post: helena.carlsen@bilda.nu

Bilda Mittsverige – Västernorrlands och Jämtlands län

Elin Hansson
Telefon: 060-12 09 09
Mobil: 070-614 78 82
E-post: elin.hansson@bilda.nu

Bilda GävleDala – Dalarnas och Gävleborgs län

Agneta Sundberg
Telefon: 0270-628 00
Mobil: 070-381 31 05
E-post: agneta.sundberg@bilda.nu

Bilda Svealand – Värmlands, Örebro, Västmanlands och Södermanlands län

Per Alexanderson
Telefon: 019-601 53 53
Mobil: 073-988 60 04
E-post: per.alexanderson@bilda.nu

Bilda Öst – Gotlands, Stockholms och Uppsala län

Lisa Wetterberg
Telefon: 08-727 18 29
Mobil: 0730-29 26 06
E-post: lisa.wetterberg@bilda.nu

Maj Rundström
Telefon: 08-727 18 14
Mobil: 0708-60 42 91
E-post: maj.rundstrom@bilda.nu

Bilda Väst – Hallands och Västra Götalands län

Sarah Mossop
Telefon: 0322-795 89
Mobil: 0735-22 63 81
E-post: sarah.mossop@bilda.nu

Bilda Sydöst – Kalmar, Jönköpings och Östergötlands län

Erik Hjelmfors
Telefon: 013-31 28 21
Mobil: 0733-12 21 01
E-post: erik.hjelmfors@bilda.nu

Bilda Syd – Skåne, Blekinge och Kronobergs län

Elna Axelsson
Telefon: 040-660 68 46
Mobil: 073-443 98 68
E-post: elna.axelsson@bilda.nu

Lägga fram för varandra den sanning man funnit

Studiecirkeln, en förlegad relik, eller fortfarande viktig, fräsch och angelägen 2010?

Svaret är måhända enkelt: studiecirkeln kan vara något som känns mossigt och oangeläget. Men – det är inte hela sanningen. Engagemang- et för den lilla gruppen, där man tillsammans reflekterar över något tycks vara lika viktigt nu som tidigare.

Reflektion och lärande i smågrupper innebär ett fördjupat lärande och att kunskapen bättre integreras i den egna vardagen och det egna livet. Kunskap man aktivt tar till sig genom att tillsammans med andra söka formulera och reflektera över den sjunker in i livet på ett annat sätt än om jag lyssnar till ett föredrag, läser i en bok och ensam begrundar visheten i det sagda. Detta gäller även och kanske i synnerhet kunskapen om Kristus.

Det andra Vatikankonciliet stärker denna tanke "...sanningen bör sökas på ett sätt som överensstämmer med den mänskliga personens värdighet och med dess sociala natur, dvs. genom fri prövning, genom undervisning och uppfostran, genom meningsutbyten och samtal, där man lägger fram för varandra den sanning man funnit, för att hjälpa varandra att utforska sanningen." (Dignitatis humanae, (Om religionsfriheten.) Eller som Troskongregationen uttrycker det: "Bortom sitt mångfacetterade antropologiska värde, kan varje möte med en annan människa eller kultur uppenbara potentiella aspekter av evangeliet som hittills inte kommit till fullt uttryck och som kommer att berika det kristna livet och kyrkan." (Troskongregationen, notifikation rörande vissa aspekter av evangelisation, n 6.)

Egentligen är detta inget annat än beskrivningar av en studiecirkel. När man rapporterar sin grupp som studiecirkel till Bilda ger det Bilda möjlighet att stödja sin nya medlemsorganisation, Stockholms katolska stift, i dess bildnings- och evangelisationsarbete. Vi önskar tillsammans med stiftet hitta vägar för att inspirera katoliker att samlas i smågrupper för studier, samtal och reflektion. Bilda ger redskap till dessa smågrupper att utvecklas och bli så fruktbara som möjligt för deltagarna genom material, samtalsstöd, ledarutbildningar och andra utbildningar.

Det finns flera sätt att starta en cirkel. Antingen bestämmer man sig för att träffas regelbundet med några vänner eller så kan man träffas tillsammans med några grannar. Man kan träffas tillsammans med dem man sitter tillsammans med vid kyrkkaffet varje söndag eller man annonserar i kungörelserna, "fem personer sökes för samtalsgrupp runt frågan om ..." Ämnen finns det gott om. Man väljer det som berör mest och känns spännande att tala om. Hittar man ingen möjlighet att träffas kan man skapa en studiecirkel på nätet, på www.online.bilda.nu.

Ett gyllne tillfälle att komma igång med en smågrupp är höstens satsning – *Att dela Hans liv*. Dessa texter är fina att meditera över, men om man dessutom träffas för att i en liten grupp reflektera över texterna, ger det ett stort mervärde för såväl den enskilde som för församlingarna.

Bengt Almstedt

från den 1 juli 2010 samordnare för profilområdet Katolsk bildning och kultur i Bilda